

Současná památková péče v ČR I. (systém)

Ing. arch. Barbora Vrchotová

Památková péče I

Foto bez uvedení zdroje: Ing. arch. Jan Pešta

Co nás čeká

I.

- aktuálně platný památkový zákon, definice památky dle zákona
- druhy kulturních památek
- druhy památkové ochrany
- proces prohlášení kulturní památky (KP)

II.

- orgány a instituce památkové péče
- proces správního řízení a role jednotlivých aktérů

III.

- mezinárodní úmluvy a instituce
- UNESCO

První památkový zákon u nás

Památka je kulturním statkem celospolečenského významu → ochrana památek = veřejný zájem.

22/1958 Sb. Zákon o kulturních památkách

“Památkou je **kulturní statek**, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí **dochované historické prostředí sídlištních celků architektonických souborů**, anebo věc, která má vztah k významným osobám a událostem dějin a kultury.

Za památku se považuje také **soubor kulturních statků a věcí, i když některé z nich nejsou památkami.**“

„Je občanskou povinností každého, aby ochraně památek byl nápomocen.“

Současně platný památkový zákon

20/1987 Sb. Zákon o státní památkové péči

„Za kulturní památky (KP) podle tohoto zákona **prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky** nemovitě a movité věci, popřípadě jejich soubory,

- a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
- b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“

Druhy kulturních památek

- movité a nemovité kulturní památky (KP)

Movité kulturní památky (KP) a národní kulturní památky (NKP)

- umělecká výtvarná díla malířská, sochařská, díla uměleckého řemesla, liturgické předměty, hudební památky, technická díla, architektonické články ze zaniklých staveb, archeologické nálezy, historické knihovní fondy...

Druhy kulturních památek

- movité a nemovité kulturní památky (KP)

Movité kulturní památky (KP) a národní kulturní památky (NKP)

- umělecká výtvarná díla malířská, sochařská, díla uměleckého řemesla, liturgické předměty, hudební památky, technická díla, architektonické články ze zaniklých staveb, archeologické nálezy, historické knihovní fondy...

Nemovitě kulturní památky - formy ochrany

Individuální památková ochrana

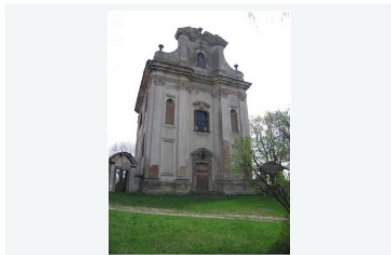
- Národní kulturní památka (NKP)
- Kulturní památka (KP)

Plošná památková ochrana

- památková rezervace
 - památková zóna
 - ochranné pásmo
-
- evidovány ve veřejně přístupném katalogu → <https://pamatkovykatalog.cz/>
→ <https://geoportal.npu.cz/web>

Kostel sv. Havla

[Zpět na výsledky](#)

KATALOGOVÉ ČÍSLO	1000134281
KRAJ	Středočeský kraj
OKRES	Kolín
OBEC	Český Brod
ČÁST OBCE	Štolmíř
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ	Štolmíř
TYP	kostel
KATEGORIE	areál
SLOH	baroko
AUTOR	František Maximilián Kafka, Kristián Minedi z Říčan (?)

ANOTACE

Vrcholné barokní stavba z 18. století postavená za Jana Adama z Lichtensteina stojí na východní straně návsi. Součástí je kostel, samostatná zvonice a historické ohrazení s bránami.

POPIS

Areál kostela sv. Havla se nachází na návsi obce Štolmíř, která je vzdálená 2 kilometry severně od Českého Brodu. Monumentální, nevytře vysoký objekt kostela ovládá svou hmotou celého okolí obce. Je to jednolodní stavba obdélného půdorysu s obdélným presbytářem, situovaným příčně k lodi. K presbytáři se v ose pojí drobná čtvercová sakristie. Součástí architektonické kompozice je také hrázecí bystřovská hřbitova, rozkládajícího se jižně, východně a severně od kostela. Hřbitov je přístupný dvěma barokními bránami. Po severní straně areálu se nachází samostatně stojící zvonice.

Předmětem ochrany je kostel sv. Havla, ohradní zeď hřbitova s bránami, zvonice a k tomu náležející pozemky.

POPIS PAMÁTKOVÉ HODNOTY

Monumentální objekt kostela, který je jednou z nejpůsobivějších barokních staveb na Českobrodsku, ovládá svou hmotou celé široké okolí obce. Mimořádné kvalitní stavba vrcholného baroka, postavená za Jana Adama z Lichtensteina (1710-1750) tvořící výraznou dominantu obce i celé okolní krajiny; v součinnosti s areálem tvořeným bránami, hřbitovem, zvonici a samotným velice cenným vybavením interiéru je působivým typem barokního gesamtkunstwerku.

[Zobrazit trvalý odkaz na tuto stránku](#)

[Stáhnout data v XLS](#)

PAMÁTKOVÁ OCHRANA

• kulturní památka rejst. č. ÚSKP 23286/2-862 - kostel sv. Havla

Fáze ochrany: památkově chráněno

Chráněno: od 3. 5. 1958

[Zobrazit na mapě](#)

NA PLOŠE KP/NKP/OP/NZ

• ochranné pásmo rejst. č. ÚSKP 3104 - Ochranné pásmo jmenovitě zapsané kulturní památky kostela sv. Havla ve Štolmíři (sv. č. 855)

Fáze ochrany: památkově chráněno

Chráněno: od 5. 4. 1996

[Zobrazit na mapě](#)

STÁTNÍ ARCHEOLOGICKÝ SEZNAM (SAS)

území s archeologickými nálezů I. kategorie ID SAS 9732 - historické jádro obce

ZOBRAZENÍ NA MAPĚ

BODOVÉ ZOBRAZENÍ:

DB 2557924, Štolmíř, Český Brod, Štolmíř, Kolín, Středočeský kraj

DIGITÁLNÍ DOKUMENTY (MIS)

Všechny dokumenty v MIS [↗](#)

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla - železný pohled od Z

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

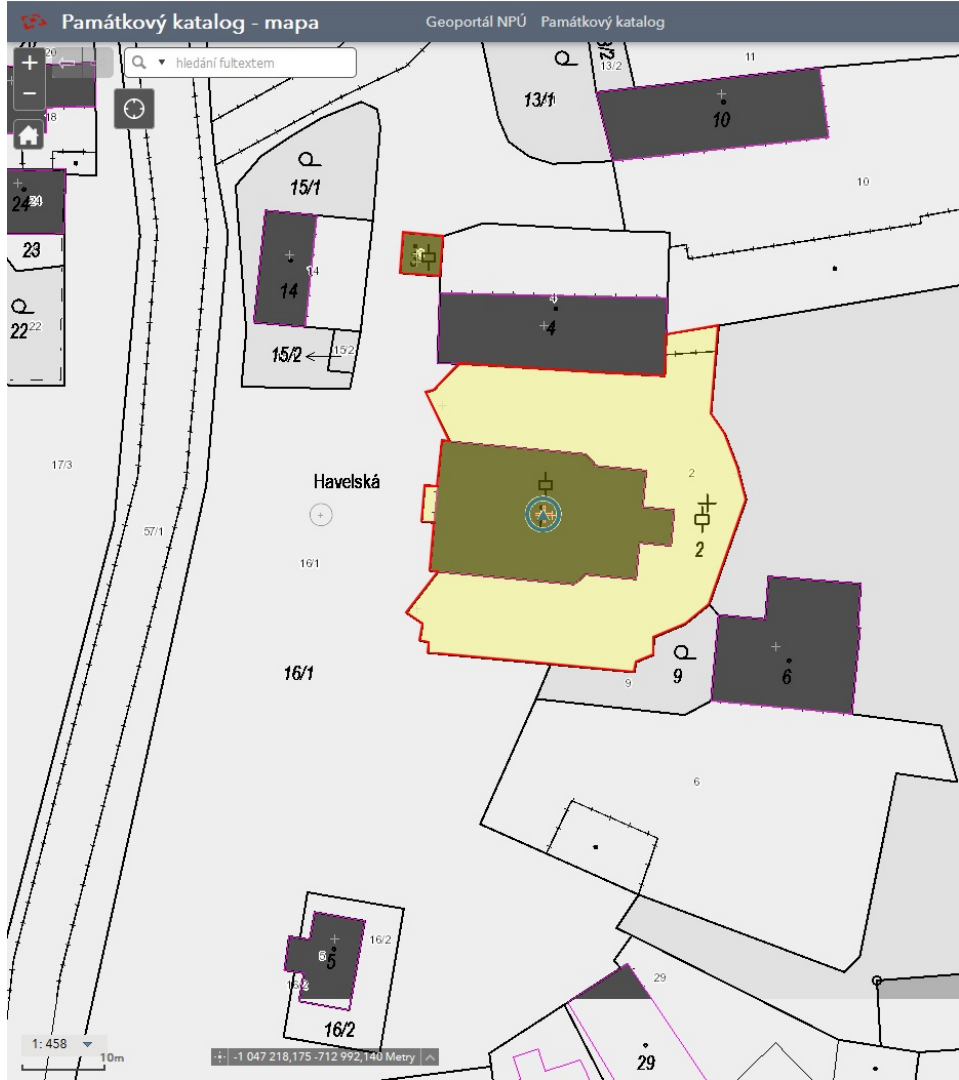
Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

Štolmíř, kostel sv. Havla

UDÁLOSTI

- vznik

1:458 10m

+1 047 218,175 -712 992,140 Metry

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Jednotlivé objekty

kostel sv. Jiljí, Nymburk

dům Nosálov

krematorium Nymburk

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Jednotlivé objekty

most, Stará Hlína

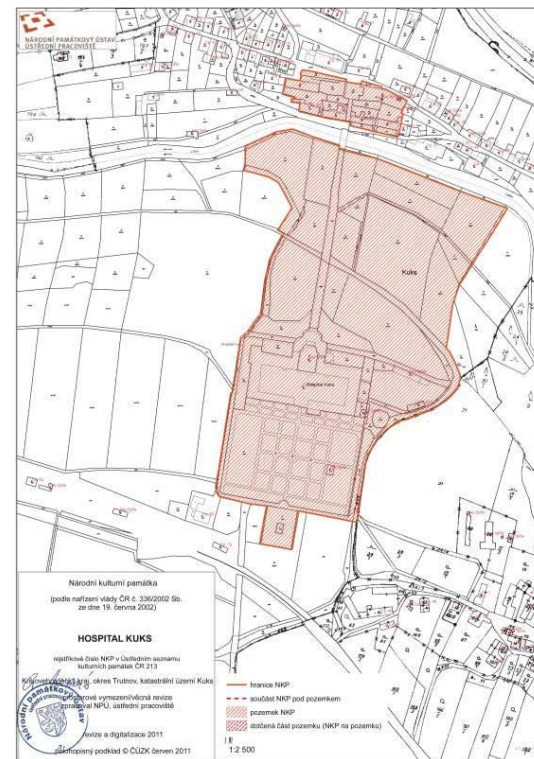
sušárna ovoce, Zlámánek

Obchodní dům Máj, Praha

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Soubory staveb a areály – areál hospitalu Kuks (NKP)

Zdroj: NPÚ

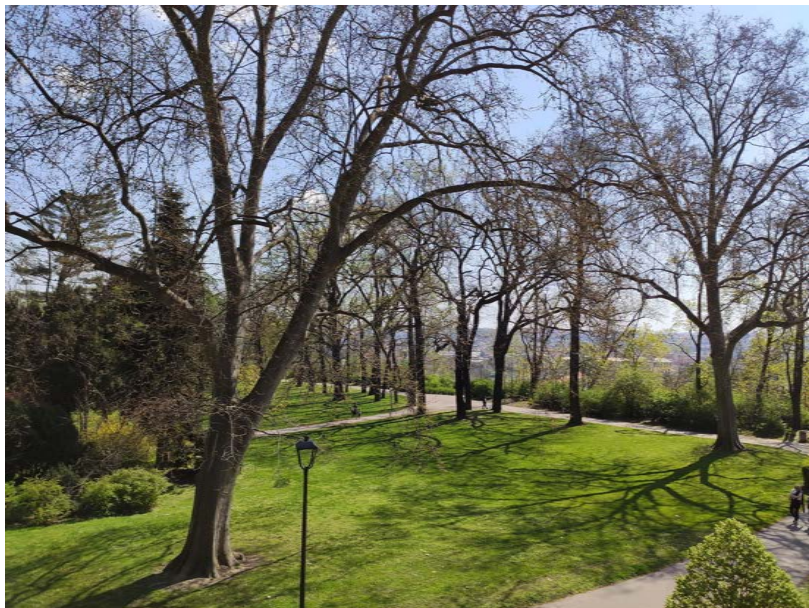
Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Archeologické památky – hradiště a keltské oppidum Závist (NKP)

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Parky, zahradní umění – Chotkovy sady (KP, součást NKP Pražský hrad); park Lednice (součást NKP areál zámku)

Zdroj: www.mapy.cz

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Sochy, pomníky, památníky, drobné sakrální stavby v krajině... – památník a pietní území Ležáků (NKP)

Národní kulturní památka (NKP), kulturní památka (KP)

Bojiště – bojiště bitvy na Bílé Hoře s mohylou a letohrádek Hvězda s oborou (NKP)

Zdroj: www.mapy.cz

Plošná památková ochrana

Památková rezervace

- městská
- vesnická
- archeologická

Památková zóna

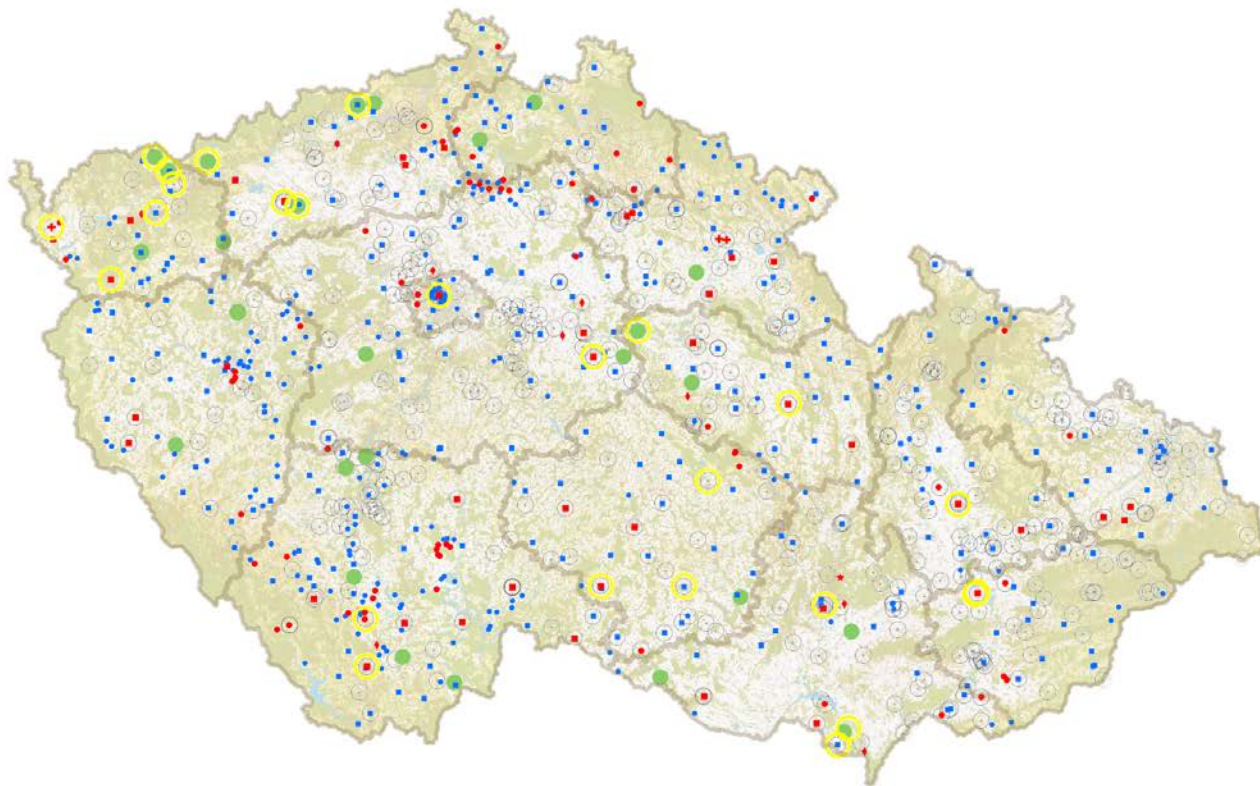
- městská
- vesnická
- krajinná

Ochranné pásmo

- jednotlivé památky
- památkově chráněného území

= pouze pomocné přívlastky, které nejsou definovány zákonem

Plošná památková ochrana

Obsah mapy

Legenda

RUIAN: územní identifikace

RUIAN
Území státu
Kraj (VÚSC)

Památkový katalog: Chráněná území
Světové kulturní dědictví

Památkové rezervace

- městské památkové rezervace
- vesnické památkové rezervace
- archeologické památkové rezervace
- technické památkové rezervace
- ostatní památkové rezervace

Památkové zóny

- MPZ
- VPZ

KPZ

Ochranné pásma

ČÚZK Základní mapa 1:10 000

Tabulka obsahu
Přidání dat
Mapové projekce
Výškovací okna (maptips)

Plošná památková ochrana

Praha

Historické centrum Prahy

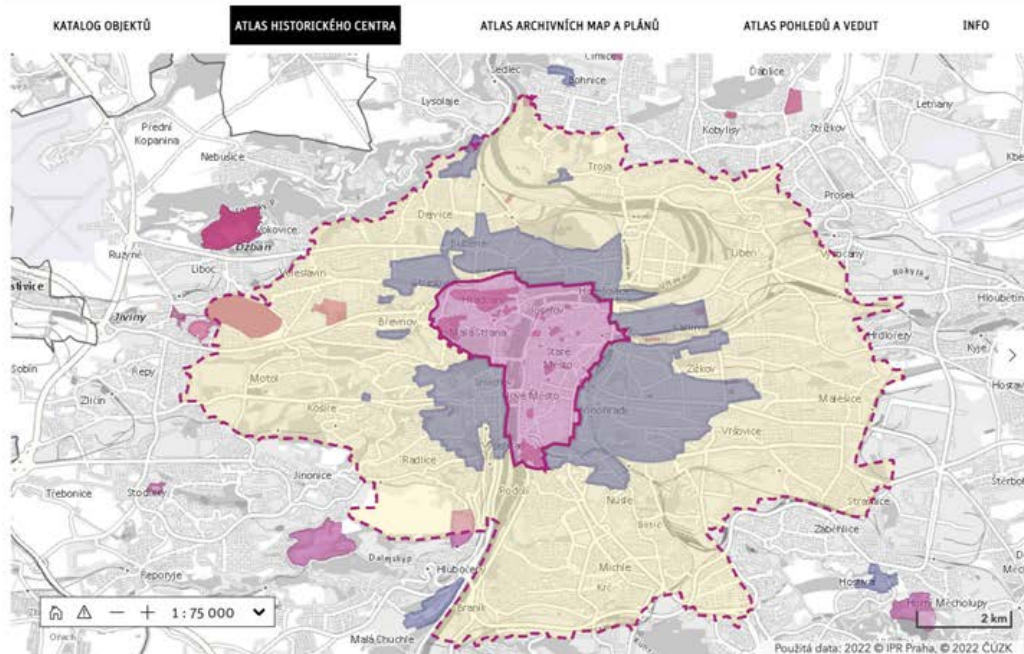
Jaké je centrum města, ve kterém žijeme? Praha pod mikroskopem.

ÚAP Praha

IPR
PRAHA

OBSAH A LEGENDA

▼ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A PAMÁTKOVÉ ZÓNY

Postavení městských památkových zón a rezervací je zakotveno v památkovém zákoně č. 20/1987 Sb. Území Pražské památkové rezervace je zároveň od roku 1992 zapsaným statkem č. 616 na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Území ochranného pásma Pražské památkové rezervace je identické s nárazníkovým pásmem statku; bylo vymazáno za účelem ochrany hodnot Pražské památkové rezervace, resp. statku UNESCO č. 616-001.

● sbalit vše

- 616-001 Historické centrum Prahy
- Nárazníková zóna komponenty 616-001
- Památkové rezervace
- Památkové zóny
- Ochranné pásmo

Památková rezervace

- prohlašování již na základě zákona č.22/1958 Sb.

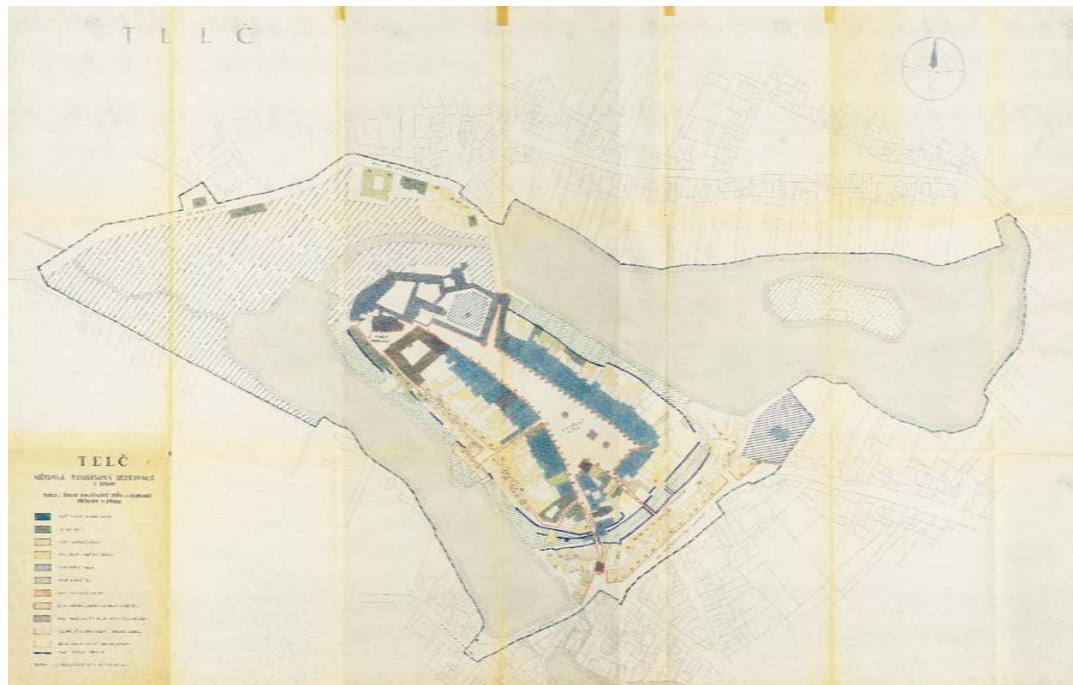
„Tvoří-li skupina nemovitých památek se svým prostředím celek (...)“

- dle zákona č. 20/1987 Sb.

„**Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů**, může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.“

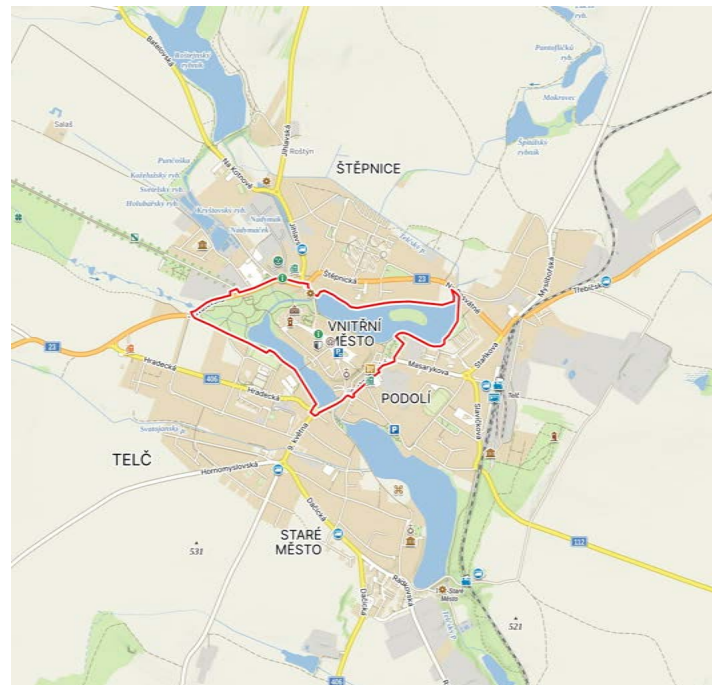
Památková rezervace

Telč (MPR)

Mapa Městské památkové rezervace Telč
Státní ústav památkové péče a ochrany přírody v Praze
Zpracovali: Akad. Arch. L. Houžvičková a Dr. P. Tamchyna
1970

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.mapy.cz

Památková rezervace

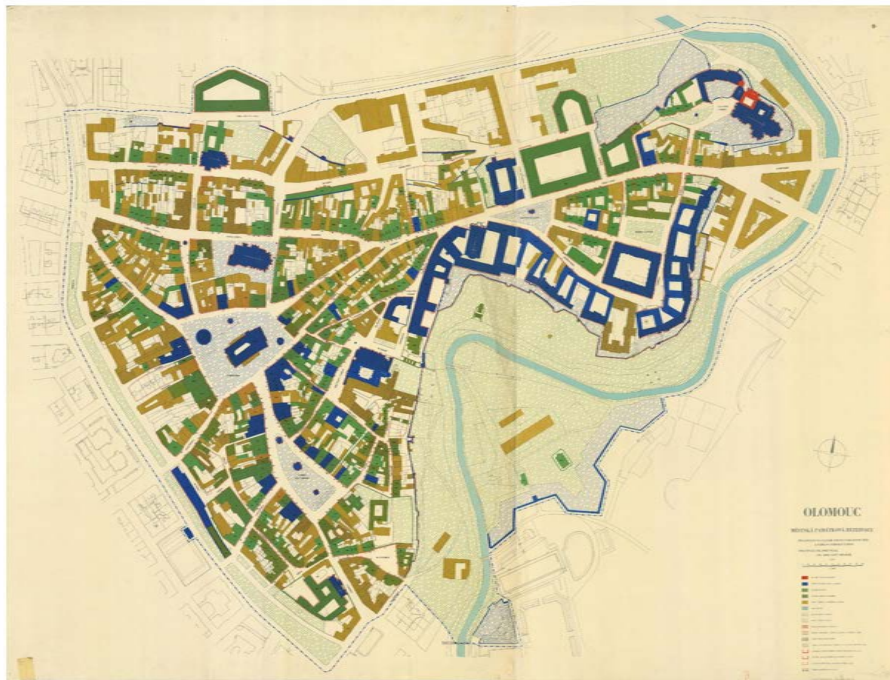
Telč (MPR)

Zdroj: www.mapy.cz

Památková rezervace

Olomouc (MPR)

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.mapy.cz

Mapa Městské památkové rezervace Olomouc
Státní ústav památkové péče a ochrany přírody v Praze
Zpracovali: Dr. Josef Štulc a Ing. arch. Aleš Vošahlík
1970

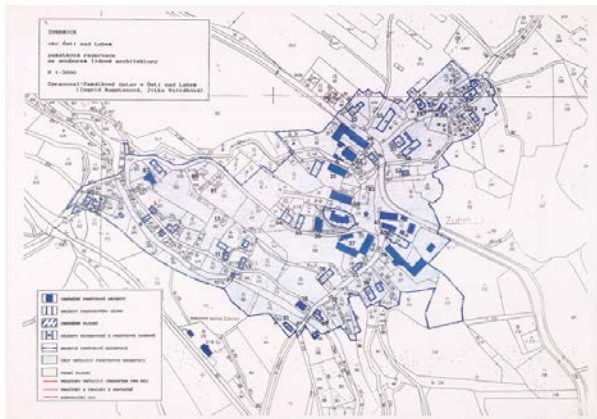
Památková rezervace

Olomouc (MPR)

Památková rezervace

Zubrnice – VPR a zároveň muzeum v přírodě (skanzen)

Zdroj: www.skvelecesko.cz

Rozbor VPR, památková rezervace se souborem lidové architektury

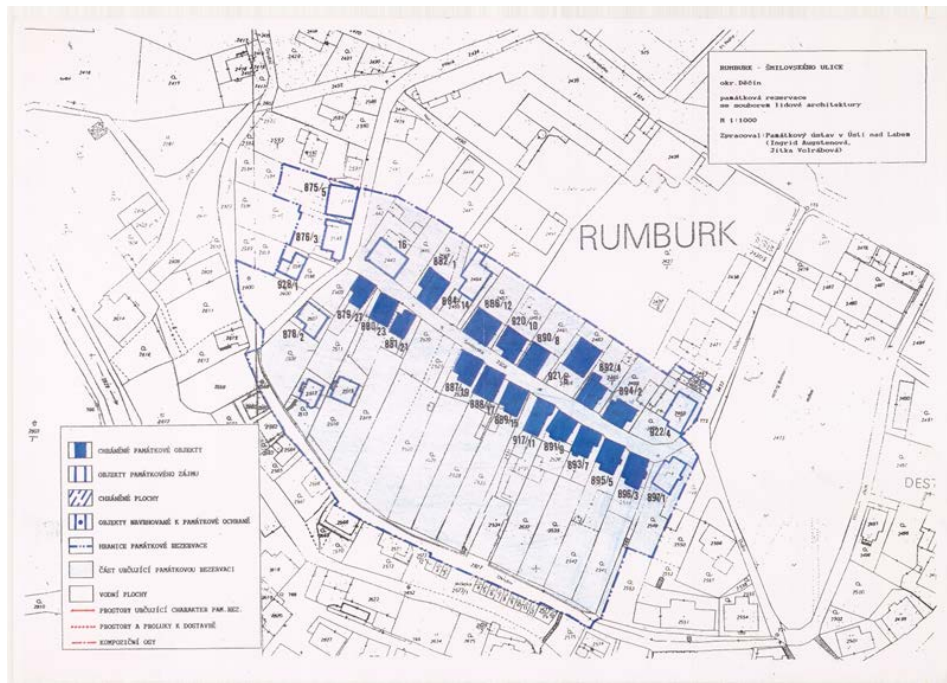
Památkový ústav v Ústí nad Labem

Zpracovaly: Ingrid Augstenová, Jitka Volrábová

Zdroj: NPÚ

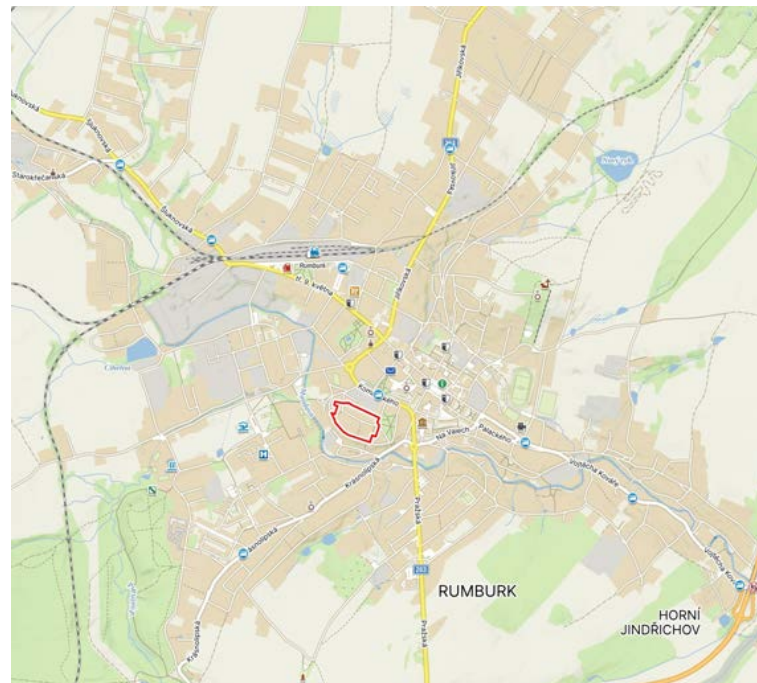
Památková rezervace

Rumburk – Šmilovského ulička (VPR)

Rumburk – Šmilovského ulice
Památková rezervace se souborem lidové architektury
Památkový ústav v Ústí nad Labem
Zpracovaly: Ingrid Augstenová, Jitka Volrábová

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.mapy.cz

Památková rezervace

Rumburk – Šmilovského ulička (VPR)

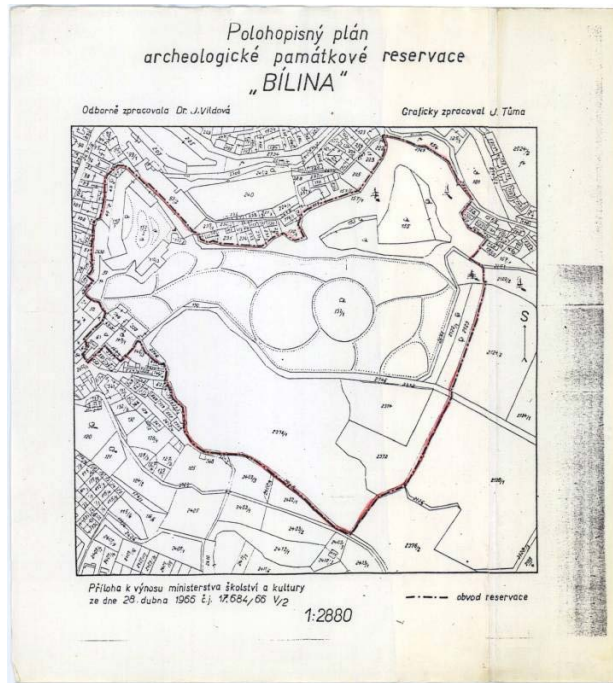
Památková rezervace

Vlčnov – Kojiny, okr. Uherské Hradiště; Petrov – Plže, okr. Hodonín (VPR)

Památková rezervace

Bílina (APR)

Bílina, polohopisný plán archeologické památkové rezervace
Zpracovali: Dr. J. Vildová, J. Tůma
1966

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.mapy.cz

Památková rezervace

Slavníkovská Libice (APR)

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.mapy.cz

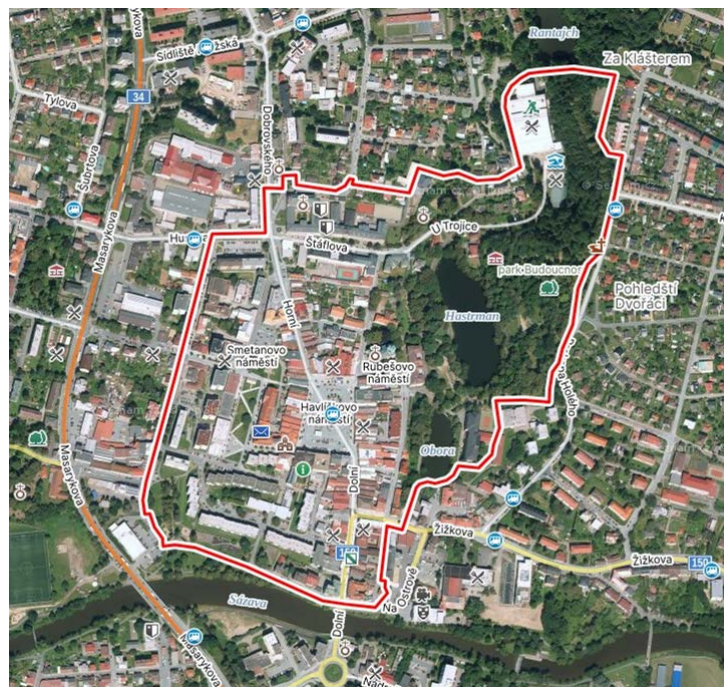
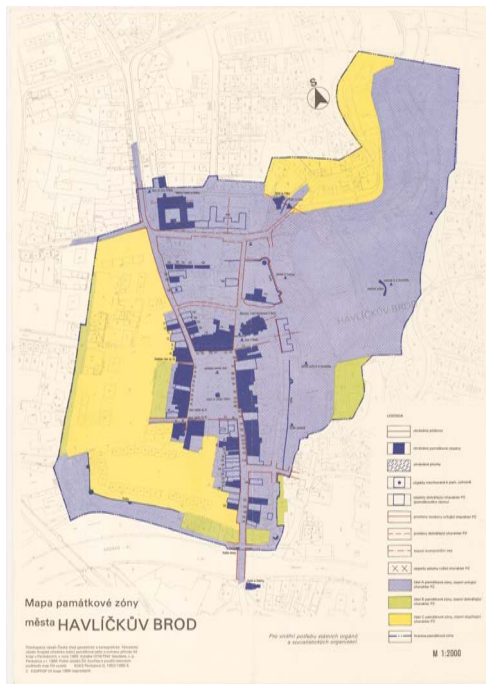
Památková zóna

- prohlašovány až na základě zákona č. 20/1987 Sb.

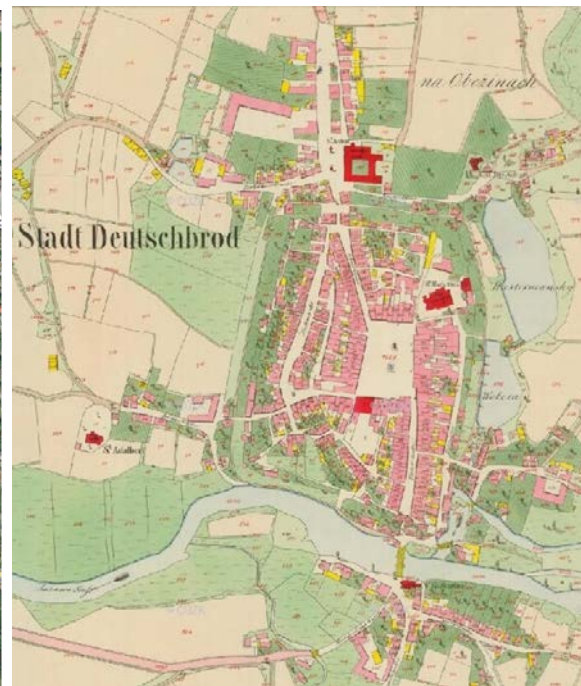
„Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.“

Památková zóna

Havlíčkův Brod (MPZ)

Zdroj: www.mapy.cz

Zdroj: www.ags.cuzk.cz

Mapa památkové zóny města
Krajské středisko státní památkové péče
a ochrany přírody v Pardubicích, 1985

Zdroj: www.npu.cz

Památkové zóny

Horažďovice (MPZ)

Zdroj: www.historickasidla.cz

Havlíčkův Brod (MPZ)

Zdroj: NPÚ

Památkové zóny

Havlíčkův Brod (MPZ)

Památkové zóny

Poděbrady (MPZ)

Zdroj: NPÚ

Památkové zóny

Zlín (MPZ)

Památkové zóny

Svinky, okr. Tábor (VPZ)

Památkové zóny

Rostěnice, okr. Vyškov (VPZ)

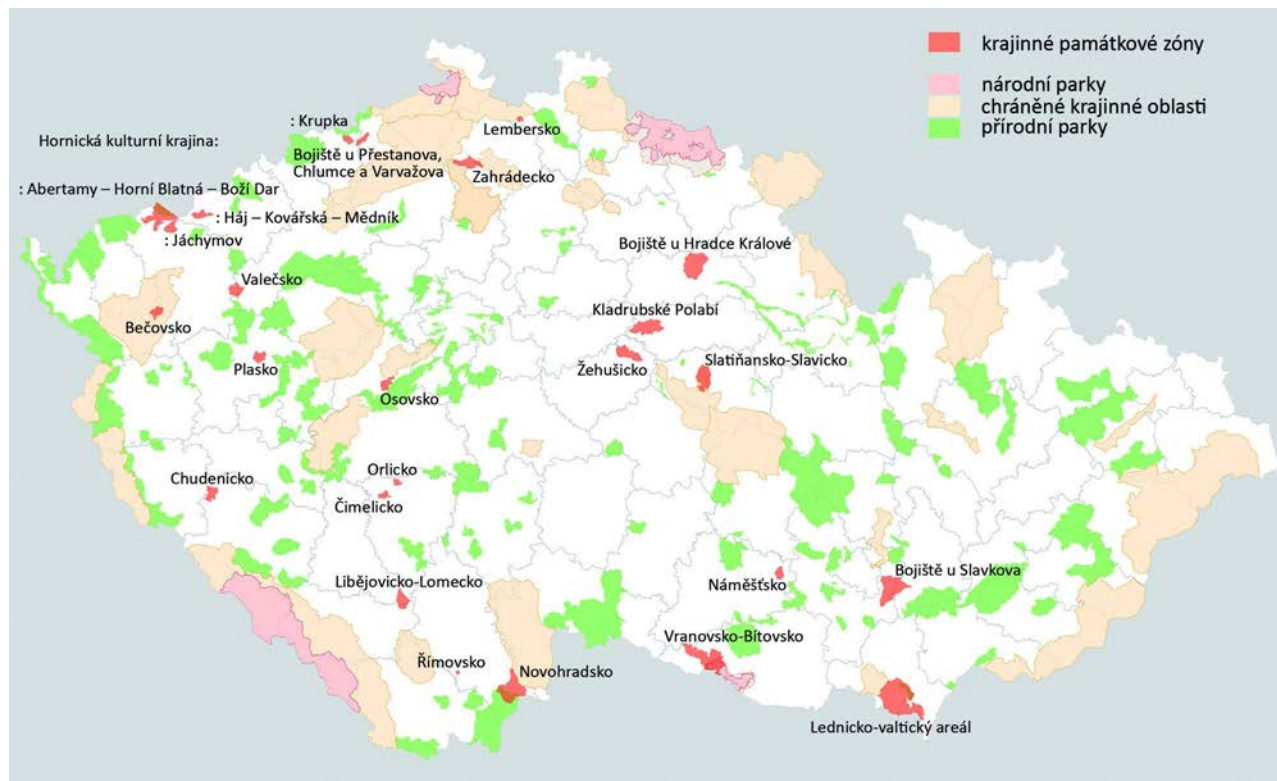

Památkové zóny

Krnín, okr. Český Krumlov (VPZ)

Krajinné památkové zóny

Krajinné památkové zóny

Novohradsko

Zdroj: www.tzb-info.cz

Hornická kulturní krajina Háj - Kovářská - Mědník

Zdroj: www.mischu.cz

Krajinné památkové zóny

Kladrubské Polabí: krajina koní

Zdroj: NPÚ

Ochranné pásmo

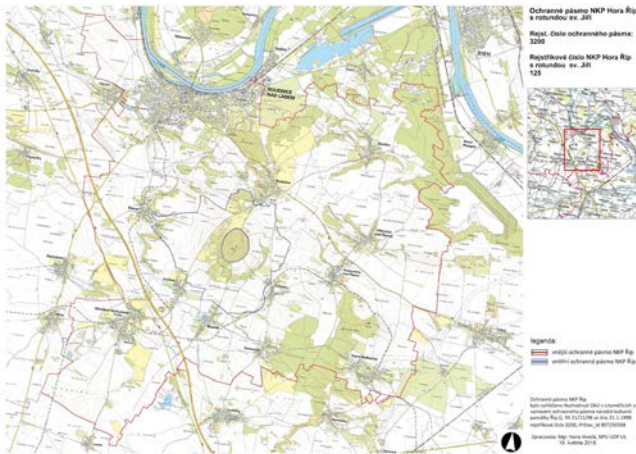
- prohlašována již na základě zákona č.22/1958 Sb.

- dle zákona č. 20/1987 Sb.

„Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky (KP), nemovité národní kulturní památky (NKP), památkové rezervace, památkové zóny nebo jejich prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče opatření obecné povahy o ochranném pásmu. V ochranném pásmu může obecní úřad obce s rozšířenou působností omezit nebo zakázat určitou činnost nebo učinit jiná vhodná opatření. (...)“

Ochranné pásmo

národní kulturní památky (NKP) Říp

Zdroj: NPÚ

Zdroj: www.kudyznudy.cz

Zdroj: www.kamseydat.cz

Lokality bez plošné ochrany

Stále je mnoho měst, vesnic a dalších památkových souborů, které chráněny nejsou. Jde o čas - není důvod k optimismu.

Nepomuk

Vlašim

Lokality bez plošné ochrany

Stále je mnoho měst, vesnic a dalších památkových souborů, které chráněny nejsou. Jde o čas - není důvod k optimismu.

Paseky pod Jizerou

Lokality bez plošné ochrany

Stále je mnoho měst, vesnic a dalších památkových souborů, které chráněny nejsou. Jde o čas - není důvod k optimismu.

Újezdec (okr. Jindřichův Hradec)

Bořice (okr. Písek)

Prostředí jako celek

Riquewihr (Alsasko, Francie)

Prostředí jako celek

Faaborg (Dánsko)

Prostředí jako celek

Óbidos (Portugalsko)

Prostředí jako celek

Kaiserberg – krajina s vinicemi (Alsasko, Francie)

Prostředí jako celek

Nupaky

2001 - 2003

2023

Zdroj: www.mapy.cz

Prostředí jako celek

Nupaky

Zdroj: www.nupaky.info.cz

Prostředí jako celek

Postřižín

Zdroj: www.ziveobce.cz

Kontrastní vstupy do kompaktního prostředí

Štýrský Hradec, Dům umění (dle návrhu Petra Cooka a Colina Fourniera, 2003)

Proces prohlášení KP

- **podnět k zahájení řízení o prohlášení** věci nebo stavby za kulturní památku může Ministerstvu kultury ČR podat **kdokoli** (výjimkou archeologické nálezy – pouze na podnět Akademie věd ČR)
- od okamžiku doručení oznámení o zahájení řízení vlastníkov, je vlastník povinen k dané věci nebo stavbě přistupovat jako ke kulturní památce
- jako podklad pro rozhodnutí MK ČR slouží vyjádření orgánů památkové péče (výkonná složka), případně další „důkazy“ (odborné posudky aj.)
- vlastník může proti rozhodnutí MK ČR podat rozklad
- „ Pokud nejde o národní kulturní památku, může ministerstvo kultury **z mimořádně závažných důvodů** prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku **zrušit** na žádost vlastníka kulturní památky (KP) nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku (dále jen "zrušení prohlášení") prokáže právní zájem, nebo z vlastního podnětu.“

Proces prohlášení KP

- od r. 2014 se stavba na pozemku se statutem kulturní památky (KP) stává automaticky také kulturní památkou, stejně tak stavba/dostavba stavebně funkčně propojená s objektem prohlášeným za kulturní památku
 - neplatí retrospektivně → v případě nejistoty je potřeba památkovou ochranu ověřovat individuálně
- prohlášení či neprohlášení objektu za kulturní památku závisí na řadě okolností
 - je potřeba vždy přemýšlet o hodnotách staveb, s nimiž nakládáme, bez ohledu na legislativní památkovou ochranu

Děkuji za pozornost.